

Hoe 'bankdirecteurs' in Opwijk mensen dichterbij elkaar brengen

Bankdirecteur worden: in Opwijk kan het zomaar eventjes. Van een zitbank op straat weliswaar, als je belooft ze schoon te maken en de burens er uit te nodigen. De opgestreken winst? Sociaal contact en verbondenheid. "Geloof me: daar is nood aan", legt organisator Tom Bosman van burgerplatform Opwijk 2040 uit.

De 'zitbank' staat dit jaar centraal in de 10-daagse van de Geestelijke Gezondheid. Opwijk ging er in 2016 al mee aan de slag via een burgerinitiatief. Leg eens uit?

"Onder de noemer 'Wij kuisen de banken op!', ontstond de idee om openbare zitbanken op te poetsen en er ontmoetingsplekken van te maken. We stelden 'bankdirecteurs' aan in Opwijk, die van ons ecologische poetsmiddelen, cake en koffie ter beschikking kregen. In ruil daarvoor maakten zij een zitbank schoon en organiseerden rond die bank een sociale activiteit voor de buurtbewoners. Het project ontstond binnen het burgerinitiatief 'Opwijk 2040', een denk- en doeplatform dat we in 2015 oprichtten om de gemeente duurzamer te maken."

Wat houdt dat precies in, de gemeente duurzamer maken?

"We bekijken duurzaamheid heel breed. Voor velen is het woord bijna een synoniem voor bakfietsen en geitenwollensokken. Van die stempel willen we af. Wij willen bijvoorbeeld ook werk maken van duurzame sociale contacten, om mensen uit hun isolement te halen en dichterbij elkaar te brengen. Denk daarbij aan laagdrempelige projecten die je in kleine groepjes kan realiseren, zoals autodelen of een gereedschapsbibliotheek. En dus ook het bankenproject."

Hoe kwam het project concreet tot stand?

"Eerst brachten we alle zitbanken uit de verschillende wijken in kaart. Dat deed één vrijwilliger, met de fiets. In Opwijk is zoiets behapbaar; onze gemeente telt zo'n 15.000 inwoners. Daarna gingen we op zoek gingen naar bewoners die zich over zo'n bank wilden ontfermen. We vonden het belangrijk om niet zelf de actie uit te voeren, maar 'bankdirecteurs' uit de buurt aan te stellen. We prikten een datum op een zondag in juni voor de actie en verspreidden een oproep via onze socialemediakanalen. Het berichtje werd door de lokale pers opgepikt, en zo ging de bal aan het rollen."

Was de eerste editie een succes?

"We mikten vijf jaar geleden op zo'n drie kandidaten om het een succes te kunnen noemen. Maar binnen de kortste keren doken er zeven kandidaat-bankdirecteurs op. Mensen die we zelf niet kenden, trouwens. Dat was verrassend, want vaak kom je bij hetzelfde kransje enthousiastelingen uit. In totaal brachten we 150 mensen bij elkaar, verspreid over zeven verschillende banken."

Wie waren die directeurs?

"Ik geef toe dat het initiatief vooral aansloeg in wijken waar mensen elkaar al kenden. Zo was er een bankdirecteur die een Kubbtornooi in zijn wijk organiseerde, waar 20 à 30 mensen op afkwamen. Maar er was bijvoorbeeld ook een koppel dat net in Opwijk kwam wonen. Zij beschouwden het als een ideaal opstapje om zich te integreren. Naast koffie en cake zorgden ze zelf nog voor ander lekkers, en er kwamen 30 mensen opdagen. Ze spreken nog regelmatig af."

Hoe begeleid je zo'n zeven enthousiastelingen?

"Het is belangrijk dat je die mensen niet aan hun lot overlaat, maar hen ondersteunt. We hadden kant-en-klare, mooi vormgegeven flyers gemaakt, die ze in de wijk konden verdelen. De

'bankdirecteurs' kregen ecologische poetsproducten, koffie en cake. Omdat het onze eerste keer was, hadden we geen sponsoring en moesten we dus wat investeren. Mijn echtgenote heeft een paar cakes zelf gebakken. Maar als je dan ziet dat het aanslaat, geeft dat veel voldoening."

Welke link heeft jullie actie met de 10-daagse van de Geestelijke Gezondheid?

"Het idee achter ons initiatief is simpel: mensen samenbrengen en de sociale cohesie aanzwengelen. Daar is nood aan, geloof me. Ook in een kleine gemeente als Opwijk. Mensen leiden steeds vaker een anoniem leven. Terwijl je altijd een kerngroepje rondom je nodig hebt. Daar staat of valt alles mee. De bank is een mooi symbool om mensen bij elkaar te brengen."

Voor herhaling vatbaar dus?

"Het is voorlopig bij die ene zondagmiddag gebleven, maar de vraag kwam regelmatig terug om het opnieuw te doen. Naar aanleiding van ons vijfjarig bestaan willen we het nog eens over doen. De vraag is er, dus waarom niet?"

Wat is jullie kracht als organisatie?

"We hebben binnen Opwijk 2040 een kerngroep die ideeën bedenkt en een andere groep die ze uitvoert. Daarnaast moet je proberen je netwerk uit te diepen en met verenigingen samen te werken, zoals bijvoorbeeld Natuurpunt of Femma. Dan kan je veel breder gaan. Verenigingen en gemeenten warm maken om mee op de kar te springen, dat is mijn tip. Het mooie is: verbinding is een dankbaar thema. Elke vereniging wil daar iets mee doen. Er zit dus zeker muziek in."

Heb je nog andere tips om dit soort initiatieven tot een goed einde te brengen?

"*Keep it simple.* Zorg voor een heldere boodschap en communiceer duidelijk, zodat er zich spontaan kandidaten aanbieden. Daarna moet je hen genoeg ondersteunen en de juiste materialen aanreiken, waardoor ze zich gesterkt voelen. Maar tegelijkertijd moet je mensen ook aanmoedigen om zelf hier en daar initiatief te nemen. Willen ze een barbecue organiseren, of een petanquetoernooi? Prima. Zolang ze maar samenkomen, maakt het niet uit hoe die ontmoeting precies wordt ingevuld."

Meer weten over deze en andere burgerinitiatieven van denk- en doeplatform Opwijk 2040? Check www.opwijk2040.be